

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marțea, Joia și Sâmbata.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhid., Sibiu, str. măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, str. măcelarilor Nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de douăori 24 fl., — de trei ori 30 fl.
rândul cu litere garmond.

Contele Stefan Széchenyi și politica de maghiarizare

de Dr. I. Lupas.

— Articol final. —

V.

Muștrările și cuvintele înțelepte ale lui Széchenyi n'au rămas fără orice efect. El însuși părăsind, dispuștat și înfiorat, terenul politicii active, și curmându-și firul vieții în mod atât de tragic, n'a putut să realizeze ceva din principiile sale politice.

Dar după ce s'au mai potolit patimile contemporanilor săi, alt bărbat luminat, baronul Iosif Eötvös, un nobil idealist, condus de idei umanitare și europene, sub influența ideilor lui Széchenyi a reușit să abandoneze, cel puțin pe timp de un deceniu, direcția politicii de maghiarizare, atât de exagerată între anii 1830—1844. Într-o scriere a sa (*„A nemzetiségi kérdés, apărută și în limba germană: Die Nationalitätenfrage von Joseph Freiherrn von Eötvös, Pesta 1865)* baronul Eötvös își mărturisește convingerea, că »abia cunoaște pentru viitorul patriei noastre un pericol mai mare decât dacă s'ar continua această direcție politică nefastă, și crede, că »numai așa se vor putea asigura interesele națiunii politice și istorice, dacă se vor îndeplini toate aspirațiile de limbă ale naționalităților« (pg. 51)...¹⁾

Ca dovadă a înțelegerii drepte și a spiritului luminat și conciliant, de care a fost Eötvös condus în ac-

tivitatea sa de ministru al școalelor, a rămas *legea instrucțiunii populare* art. 38 din 1868, care dă naționalităților dreptul de a-și ține școli populare pe limba lor, fără a le sili să propună în aceste școli și limba maghiară. Iar §. 17 al articolului de lege 44 din același an asigură naționalităților dreptul de a se putea cultiva în limba lor maternă și în școli *secundare* »până acolo, unde începe instrucția mai înaltă, academică«.

Dar șovinismul național agresiv al opoziției maghiare, văzând în această lege o abandonare a direcției ultraiste care ajunsese stăpânitoare în dietele reformatorice dinainte de 1848, după nici Eötvös nici Deák nu mai făceau umbră pământului, ajungând la cărmău introdus prin altă lege, art. 18 din 1879 propunerea limbii maghiare ca studiu obligator în toate școalele populare din țară. De atunci până azi pretensiunile isvorâte sau mai corect: deduse în mod *arbitrar*, din legea aceasta și din alte surse ale ei, au ajuns la un grad de nepilduită exagerare, cerându-se, cum se știe, în timpul din urmă, ca până și religia să se propună în ungurește.

Cam ce foloase ori ce prapăstii ar putea rezulta de aci pentru țară și pentru popoarele ei, neștiutoare de limba maghiară, poate judeca oricine. Pe noi nu ne iartă împrejurările a mai stăruii asupra acestor chestiuni, ci ne vom mărgini, drept încheiere, a reproduce câteva cuvinte însemnate dintr-o vorbire a lui Francisc Deák, care la 1872 sprijinia cu toată stăruința planul înființării unui gimnaziu *sârbesc* în Neoplanta (Ujvidek), argumentând, după cum urmează:

»Fie și 300 de gimnazii în țară; fie chiar atâtea, ca tot la distanță de câte 6 poste să se găsească un gimnaziu, dacă în acestea nu se împărțese învățătura pe limba poporului din ținutul respectiv: atunci prin ele,

fără îndoială, foarte anevoe se va putea propaga cultura.

»Să ne aducem numai aminte, cu câte greutate a trebuit să luptăm în copilărie din cauză, că eram siliți să studiem într-o limbă străină, în cea latină, și să privim, în ce măsură mare s'a înlesnit pentru copiii nostri învățătura prin faptul, că ei sunt instruiți în limba maghiară. Tocmai așa stă lucrul și cu limba celorlalte naționalități. Dacă le-am sili ca pe copiii lor... să-i învețe pretutindenea și întru toate ungurește: atunci în aceste gimnazii orice progres al tinerilor ar fi cu neputință; părinții și-ar cheltui banii zadarnic, copiii și-ar pierde zadarnic timpul«.

»In genere, dacă voim să câștigăm naționalitățile pe partea noastră — continuă Deák — calea potrivită spre acest scop nu poate fi tendința de a le maghiariza cu orice preț, ci aceea de a le face să se obișnuiască cu împrejurările ungurești și să se simtă bine. Căci două lucruri sunt incontestabile: dorința de a le stărpi; ar fi o barbarie nelegiuită (istentelen) chiar și dacă ele n'ar fi atât de numeroase, încât nimicirea lor să ne fie imposibilă. Iar a ni le face dușmane, nu e în interesul nostru. În aceeași situație se află și ele. Dacă s'ar putea desface de noi, ca să alcătuiască o națiune mare, aș înțelege o eventuală tendință a lor spre acest scop; dar pe lângă constelația europeană dată aceasta e cu neputință. Amândouă taberele trebuie să ne dăm silința, ca împreună, și unii lângă alții, să trăim în concordie cât se poate mai bună«.¹⁾

Dar de patru decenii încoace, care dintre bărbații de stat ai Ungariei a mai ținut samă de înțeleptele povești ale lui Széchenyi, Eötvös sau Deák? Tréfort sau Wlassics? Berzeviczy sau Apponyi? *Quod non!*

¹⁾ Cf. *»Deák Ferenc beszédei«* volumul VI. (1868—1873) pg. 338—340.

Să ne fie oare permis a descoperi în serbarea generală a memoriei lui Széchenyi un semn de îndreptare spre bine, de însănătoșare a politicii culturale ungurești? Vom vedea, dacă celce a ordonat aceste serbări școlare va avea destulă tărie sufletească să reziste curentului șovinist și distructiv de până acum, și să readucă politica școlară a patriei noastre în alvia unei dezvoltări normale, pacifice și fructuoase. Numai făcând acest lucru, ar putea dovedi, că înțelege deplin mărimea și importanța lui Széchenyi, și că n'a aranjat aceste serbări patriotice numai de dragul de a face paradă solemnă, dar goală și nefolositoare, ci cu intențiunea nobilă de a da o îndrumare sănătoasă pentru viitor.

Așa să fie!

Monarhul la Budapesta.

După știrile mai noi, sosite dela Viena, *Maiestatea Sa Împăratul și Regele nostru Francisc Iosif I va veni în 12 Mai la Budapesta, unde va rămânea vre o cinci săptămâni. Se vor aranja mai multe festivități mari de curte în palatul regal din Buda, și Maiestatea Să va primi în audiență pe mai mulți dintre fruntașii politici ai țării.*

Svonuri. Ziarele din capitală vorbesc de nou despre neînțelegeri, cari ar exista între membrii cabinetului. O parte din ei, cea mai mică, ar merge cu contele Tisza, aprobându-i vederile cu privire la reformele electorale, ceeaaltă parte, mai mare, dorește să țină cont de populațiunea țării și să-i dea aceea ce cere: *»vot universal, egal și secret. Intre acești din armă se află și contele Zichy János, ministrul de culte și instrucțiune publică, și ministrul de finanțe, Lukács László, și se fac deja combinațiuni, că dacă prim-ministrul Kluen-Héderváry nu se va putea emancipa de sub influența contelui Tisza, dintre acești doi va primi unul misiunea de a forma un nou guvern unguresc.*

FOIȘOARĂ.

Ziaristica bisericească la Români

de Onisifor Ghiu.

(Urmare).

Cât pentru ceeaaltă parte a cuprinsului ei, revista începea să dea o atenție mai mare istoriei bisericii române, în serviciul căreia se afla mai mult decât ori cine pe atunci episcopul Melhisedek, cel mai harnic scrutaător al trecutului bisericii dintre toți arhieriei pe cari i-a avut biserica noastră vre-odinioară. În curs de mai mulți ani Melhisedek a publicat o mulțime de tratate de istorie și un mare număr de materialuri istorice menite a servi cercetătorului de mai târziu. Ceva mai târziu începe a publica istorie și dl C. Erbiceanu, care iarăși a dat pentru istoria bisericii din Principate material din cel mai prețios.

Începând cu anul VI. (1882) se dau și traduceri din cărțile sfinților părinți, ceea ce nu se făcuse până aci în această revistă, și nici de atunci încoace nu s'a făcut destul. Literatura patristică e la noi așa de săracă, încât ceea ce s'a făcut ici coala la câte o revistă bisericească s'ar putea zice că n'a însemnat aproape nimic până acum. Rămâne încă o problemă pentru viitor aceasta parte esențială a literaturii teologice.

Se publică chiar și poezii religioase scrise mai mult de preotul I. Floru, care a dat și o culegere din aceste poezii sub titlul: *Flori din Golgotha, „modeste încercări de poezii religioase-morale“* (1882). Ele sunt de fapt modeste încercări, căci sunt lipsite de multe calități atât ca fond, cât și ca formă. Limba e colosal de împistritată cu neo-

logisme, ceea ce în poezie nu prea sună bine,¹⁾ iar forma peste tot nu e destul de artistică. Ori cum, ele sunt dintre cele mai bune poezii religioase cari s'au scris la noi până acum, deși o notă originală nu se poate descoperi în ele. O influință alui Lamennais, Lamartine și alui Massilon se resimte din fiecare poezie. — Poezii religioase a mai publicat și pâr. Al. Popescu-Cernica, dar cu un succes și mai mic.

La 1882 se discută în Sf. Sinod chestia retipăririi cărților bisericești și ocazional se amintește și în Biserica ortodoxă acest lucru, unde se publică regulamentul pentru retipărirea cărților.

Odată întâlnim și un colaborator din Rusia, pe un profesor român din Chișinău, N. Laseu, care serie din istoria Românilor, iar altădată pe un preot din Bucovina I. Berariu, care serie despre „predicământ“.

Alte trei reviste unite.

La 1883 în biserica unită din Ardeal apare o nouă revistă, anume *Foaia bisericească*, organ pentru cultura religioasă a clerului și a poporului, și ține până la 1887 când ti ia locul *Foaia bisericească și școlară*²⁾ (1887—1890). Revistele unite de până aci sunt așa de puțin deosebite una de alta, încât abia se poate spune ceva ce să nu aibă

¹⁾ D. N. Xenopol în critica sa din „Românul“ combate aspru limba cea modernizată a părintelui Floru. Observatorul lui Barițiu din Sibiu combate pe D. Xenopol pentru că mai are îndrăzneală să susțină strânsimele în limba română. Era deci și de astădată o ciocnire a celor două curente, unul cel nou care se găsea de ducă, și altul cel vechi ca și poporul, care era menit să rămână.

²⁾ Supt conducerea lui I. Rațiu și A. Uilăcanu.

valoare pentru toate deopotrivă. Astfel nici despre foaia bisericească, al cărei redactor era Dr. Al. Grama, nu se poate spune alta decât că și ea era bine redigată, trata materii foarte deosebite într'un ton serios și — ca de obicei. Și tot astfel și „Foaia bisericească și școlară“.

Nu tot astfel era însă o altă revistă unită nouă care a apărut la 1885 în Baia-mare supt redacția pâr. Dr. Vasile Lucaciu. Această *Revistă catolică* mănecând dela motto-urile: *Gesta Dei per Romanos*¹⁾ și *Vos genere et sanguine Roman* voește să aprindă în preoții bisericii greco-catolice credința catolică și încredințarea că Românii numai dacă se vor face cu toții catolici vor putea să se mântuiască. „Românism și catolicism sunt surori, cari se susțin împrumutat și se întregesc pe sine. Unirea elementului românesc cu Roma aduce naturalmente acea unire intelectuală-culturală și morală, care e indispensabilă spre îndeplinirea misiunii providențiale-istorice, ce o are elementul latin-român în Orientul Europei“ etc.

Dacă astăzi o mare parte a clerului român unit din Ardeal urește din adâncul sufletului pe clerul neunit, dacă multe din problemele românești ce aveau să se îndeplinească în Ardeal, n'au isbutit, dacă astăzi clerul celor două biserici românești în multe privințe se ține departe deolaltă, o mare parte din vina acestor neajunsuri o are această „Revistă catolică“, care aprindea — în fiecare lună de douăori patimile preoților unei confesiuni împotriva celor de altă confesiune. Li s'a vorbit așa de mult preoților uniți despre infalibilitatea Papei, despre ticăloșiile lui

¹⁾ Cuvinte ale predicatorului P. Olivier, cunoscutul misionar catolic care face din când în când furoare printre franțuiziții dela București,

Adunarea dela Ilia-murășană.

Eri, Duminecă, s'a ținut adunare mare electorală în Ilia-murășană, în care candidatul naționalist român al cercului electoral Dobra, dl asesor consistorial *Nicolae Ivan*, și-a desfășurat programul politic. A fost o adunare tot atât de impunătoare, ca cea din Dumineca trecută, ținută în Dobra. Peste tot, spiritul național e bine dezvoltat în cercul electoral al Dobrei, și sunt prospecte, ca se cucerim de nou acest cerc electoral, care a fost cel dintâi cerc românesc din Ardeal, reprezentat în dieta țării prin deputat naționalist. În credința, că în cercul acesta vom putea alege de nou deputat naționalist român, ne întăresc și următoarele păreri, pe care le găsim în ziarul „*Hunyadvármege*” din Deva, numărul din 17 Aprilie:

„...Cercul acesta (al Dobrei) se află în cea mai mare nesiguranță. *Moskovits Iván*, deputatul din ciclul trecut al cercului, nu e aplicat să pășească decât numai cu program afară de partide, și astfel nu s'au putut începe (în cercul acesta) mișcările, nici cu privire la candidare, nici cu privire la agitațiunile cari stau în legătură cu ea. Dar în interesul candidaturii naționalist să fac agitațiile cele mai estinse, și nu există în cerc nici o casă, pe care să nu fie lipit placatul candidatului naționalist. Dacă nu se întâmplă cumva vre o schimbare, cercul ne scapă iarăși din mână...”

Dee ceriul, ca așa să fie!

În fața numărșilor alegători, întruniți eri în adunarea din Ilia, candidatul *Nicolae Ivan* a rostit cuvântarea următoare, întreruptă adeseori de sgomotoasele aclamări ale alegătorilor:

Onorați alegători!

Iubiți frați!

Dumineca trecută am desfășurat steagul partidului nostru național în centrul cercului de alegere, în frunțașă comună *Dobra*, însoțit de cei mai de seamă bărbați ai vieții noastre publice, însoțit de intelectualii și prietenii din Ilia, — și însoțit de harnicul și neînfrântul luptător *Dr. Aurel Vlad*, fost deputat al acestui cerc, iar azi am venit în acest centru însemnat, centru în dezvoltare, centru cu popor și frunțașă aleși, — cari toți suntpătrunși de sfințenia cauzei care o reprezintă partidul nostru național în viața de stat, — centru înconjurat de sate în cari sufletul țărânului este mai curat, inima mai deschisă și mai fără prihană.

Credeul meu politic — mărturisit la Dobra — vă este în parte mare cunoscut: este binele și progresul nostru moral și material, și lupta cea mai hotărâtă pentru de a-l ajunge pe căile legale în prima lunie însă lupta pentru votul universal, egal și secret.

Nu vreau astăzi să fac repetări, pentru că nu este vreme de spor de vorbe, ci este sosit timpul să trecem la faptele cari trebuie să le săvârșim în viața publică pentru a afla oalea, care are să ducă la mântuirea statului din ghiarele pieririi.

Voiu face înainte de toate ca preot o excursiune istorică, mai ales că acum intrăm în săptămâna patimilor.

Aș vrea eu însă să știu, când n'a fost pentru noi Românii din această țeară săptămâna patimilor?

Căci doar întreaga noastră viață națională și politică este un șir neîntrerupt de patimi — și unicul nostru noroc a fost că am știut suferi — întocmai cum a suferit Mântuitorul Isus. Părinții noștri de veacuri se uită cu capetele plecate la un mormânt — căci în acel mormânt era îngropată fericirea lor, averea lor, munca lor, cultura lor, libertatea lor, neamul lor.

Deasupra mormântului era așezată o lespede mare de piatră, și nă era putere omenească să dea piatra înlături.

Astfel sute de ani a stat piatra nemiscată — căci străjarii aveau grije, ca să nu se apropie nimeni de ea să o ridice.

În anul mântuirii popoarelor de sub robia seculară, pururea cu evlavie pomeniți mari bărbați ai neamului nostru, în frunte cu Mitropolitul Șaguna, s'au apropiat de mormântul pecetluit, au ridicat piatra, au dat străjarilor înlături, și poporul nostru ținut în întunecare a văzut lumina.

La razele acelei lumini am început a ne încălzi, sufletele noastre amorțite să părea că au înviat.

S'au făcut și în țara noastră unele legi bune, legi potrivite trebuințelor popoarelor, între altele legea școalelor, ca să învețe toți carte, și legea despre egala îndreptățire, ca să fim toți unii ca alții. Dar legea școalelor s'a schimbat înspre rău, iar legea despre aceia, ca să fim unii ca alții, deopotrivă la sarcini ca și la drepturi, a rămas pe hârtie — stăpânirea nu o a dus la îndeplinire nici odată. Avem în țara întreagă o sumedenie de comitate, și în fruntea lor azi nu este nici un fișpan român, — în întreaga țara avem numai un vicișpan român — încolo tot de alte neamuri.

Ni se va zice, că noi nu avem oameni învățați! Aceasta este un neadevăr, avem destui pentru toate slujbele înalte, dar nu-i pune stăpânirea, — și de aceea o mare parte a învățătorilor noștri au trecut granița, în țara românească, acolo unii sunt medici, alții profesori, alții ingineri, — căci aici n'au putut trăi, nu i-au aplicat stăpânirea în slujbele statului.

Și părinții cari i-au dus prin școli înalte au cheltuit cu ei averi, — și au rămas acasă cu ochii plini de lacrimi și cu durere în suflet, că pruncii lor cei mai iubiți au plecat în țară străină, căci aici n'au găsit slujbă.

Și cauza la aceasta între alte multe este și legea electorală nedreaptă din 1874, cu censul ei învechit și ruginit, și cu toate chițibușurile, cari ne împiedecă pe noi să intrăm în parlament.

Și ca să vedeți nedreptatea acestei legi, este de ajuns să vă spun, că în cercul acesta al Dobrei, cu 85 comune aproape toate românești, cu un popor de peste 60 mii suflete, dintre cari 55—58 mii Români și numai 2 mii de alte neamuri, în lista de alegere cele 2 mii au mai tot atâtă drept cât au cele 58 de mii — adică drept de vot — la alegerea de deputat, și cam așa e în toate părțile.

Noi Românii suntem dați înapoi, suntem scurtați prin lege, ca să nu putem ajunge ca să ne spunem vorba în sfatul țării, unde se fac legile, unde se croesc dările și se fac planurile pentru cârmuirea țării.

Pe la 1868 erau și între maghiari oameni de stat foarte înțelepți — dar locul lor — al lui *Deák, Eötvös* și alții, l-au luat *Apponyi*, care s'a făcut titlu de glorie să schimbe legile cele bune și să le prefacă în legi nepotrivite, greu de suportat greu de înțeles, și păgubitoare pentru popoarele cari alcătuiesc statul.

Vă este doar cunoscut tuturor, că chiar în cercul acesta multe școale au fost închise sub cuvânt că nu sunt bune, nu sunt după lege, — dar după vreme statul le-a cerut pe aceste școli rele și închise de el în chirie, ca să facă școală de stat.

Unde e aici cinstea — unde e dreptatea?

Inzadar le căutăm, că nu le aflăm.

Legile după un proverb românesc sunt cum le fac domnii, — și apoi tot domnii nu se țin de ele.

Avem lege, că la judecătorii și la comune să se ia protocolul în limba română, citați să se dea în limba română, — slujbașii să se folosească de limba poporului, — că tot omul să poată adresa la judecată în limba lui, și în limba lui are să se dea și judecata. Legea aceasta din 1868 art. 44 §. 7 și 8 stă și azi — dar slujbașii nu se țin de ea.

Și noi ce am făcut? Nu ne-am împotrivit, nu ne-am răscolot, — am suferit tot cu nădejdea în D-zeu, că vor veni la cârma țării oameni mai drepti și mai înțelepți, — cari se vor ținea de legi sfințite prin iscălitura Domnitorului.

Dar în loc de bine, trebile merg tot mai rău. Acei frați ai noștri mari, cari au cerut să se respecte legile, au fost înfundați în pușcării, iar cu pedepsele cele mari în bani, câte le-am plătit noi cărturarilor neamului, am fi putut ridica cel puțin un gimnaziu pentru luminarea fiilor noștri.

Dacă cineva a intrat cumva ca prin urechile acului în vre-o slujbă a statului, și mai ales pe la tren — i-s'a cerut să se lapede de numele cel cinstit al părinților săi și să ia alt nume — cu cheltuiala de numai 5 pitule.

Această schimbare de nume nu se face nicăiri în întreaga lumea, la noi se cere dela unii nenorociți ca să se lapede de numele părinților, dacă vreau să o ducă în slujba statului.

Nu ura împotriva Maghiarilor ori contra limbii statului ne întrunește aici și ne călăuzește în lucrarea noastră, ci dragostea pentru neamul nostru și pentru limba noastră românească, aceea dragoste, care a intrat în oasele noastre deodată cu laptele ce l-am supt din pieptul mamelor noastre căci dacă e iertat Maghiarului să-și iubească limba și legea lui, acest drept să ni-se dea voie să îl cerem și noi pentru noi, ca cei mai vechi locuitori pe acest pământ, — scăldat cu sângele și cu lacrimile străbunilor, cari l-au apărat de tătari și de turci.

Cu tămie și smirnă vom alerga la morminții străbunilor noștri și le vom binecuvânta memoria și ei se vor veseli în morminte, dacă ne vor ști cetățeni harnici, trezi și muncitori, cruțători și cinstiți — și vor ști că nu ne vom lăpăda de limba și legea moștenită dela ei, — și iarăș se vor scărbi și întoarce cu fața în jos, dacă vor afla că ne am abătut dela cărările cinstei.

Poporul maghiar are aproape aceeași soarte ca și poporul nostru.

Săcuii — ori cât îi spriginește statul — trebuie să meargă în România ca servitori, birjari și lucrători de zi, ca să și câștige pâinea de toate zilele.

Maghiarii țărani au aceleași nevoi, căci în Ungaria domnia de clasă câte odată este mai pe sus chiar și ca domnia de rasă.

Să aduc un exemplu. Mai anii trecuți un grof a fost fișpan în careva comitat și se ocupa cu prăsierea de tauri, de aceea îi și zicea poporul „*bika*” grof.

Acesta a stăruit, ca toate satele să cumpere taurii grofului. Un primar țaran — ungar — s'a împotrivit, sub cuvânt că nu-i trebuie comunei taurii grofului. Dar împotrivirea nu i-a ajutat nimica. Solgăbirăul a trimis taurul pe capul primăriei, aceasta iar ne având lipsă de el l-a tăiat și carnea a împărțit o la oameni. Pe primarul ungar l-a pârît bika groful pentru preț la judecată și i-a vândut moșia și casa.

Ce-i pasă grofului, dacă un țaran, fie el și un ungar, ajunge cerșitor? *Meseriași* — unguri ca și români — aici în țara aceasta nu mai pot trăi, sau apoi trăesc ca vai de capul lor!

De ce?

Noi cei din Ungaria trăim în legătură de comuniune vamală cu Austria.

În Austria sunt mii de fabrici, de postav, de pânzături, de piele, de păpuoi, și de tot soiul de marfă.

Fabricile sunt întemeiate de capitaliști cu averi îngrămădite — și ele pot produce mai ieftin orice pânzătură, postav, piele, ca și industriașul mic; și aceste toate vin fără nici o vamă în Ungaria — și boltele sunt pline de pălării, de papuci și de tot felul de haine.

Bieții pantofari și croitori abia capătă lucru de cârpit, — păpuții, pălărilile și hainele vin gata din Austria. Așa nu se poate desvolta la noi clasa de mijloc, clasa meseriașilor, iar fabricile cari încearcă la noi să facă țesături și postavuri dau faliment una după alta. Și ce credeți, de ce nu se schimbă comuniunea vamală? Apoi iată de ce!

Ciocoii noștri — grofii, baronii și jidani arândăși — n'ar putea trimite grăul și boii cei grași fără vamă în Austria, ar trebui să plătească vamă pentru ei — și ei vreau să primească prețul fost, fără detrageri. Ce le pasă lor de țăstări, de pălării, de croitori, ei și așa lucră în Viena, în Paris și Berlin. Dar această paoste a ciocoilor noștri se răsfărge și asupra vieții și traiului țărănilor, cunoscut fiind, că noi plătim carnea tot așa de scump ca și în Viena, numai că vienezii mănâncă carnea cea mai bună și noi cea mai slabă. Și între unguri sunt o mare parte, cari cer ca să se steargă comuniunea de vamă cu Austria, căci numai atunci se poate desvolta și la noi clasa meseriașilor, dacă se va pune taxă de vamă pe produsele din Austria.

Atunci iarăși va veni vremea, ca femeile să toarcă și țese lăna, inul și cânepa, și să facă haine trainice, și nu niște secături din bolte ieftine, cari de regulă țin de Joi până mai apoi.

Chestia aceasta e o chestie însemnată și deputații partidului nostru vor căuta să-i dea deslegare mai norocoasă, în interesul tuturor cetățenilor, și nu numai în

Foțiu, despre splendoarea bisericii catolice, despre bizantinismul bisericii ortodoxe, despre foloasele unirii și despre protestantismul bisericii greco-orientale a Românilor, încât ei au fost într'adevăr zăpăciți și convinși că față de o biserică așa de putredă cum e cea greco-orientală, nimeni nu poate să-și arete altceva decât desprețul și ura. Li se vorbea atât de mult despre cele ce se petreceau în biserică apuseană din Franța, Germania, Italia și alte țări înaintate, încât era cu neputință, ca acei preoți să nu se uite cu ochi desprețuitori la biserică ortodoxă, care era prezentată ca cea mai decăzută, cea mai deamănu de milă, dar de dispreț.¹ Astfel s'a încins între cele două biserici certe și nemulțămiri, discuții și încăierări cari au dus la o receală și mai mare decât până aci între preoții bisericilor unui singur neam mic și apăsă.

Că unde s'a ajuns prin trimbițarea acestui catolicism pentru preoțimea unită, se poate înțelege din starea vrednică de compătimire, a clerului și a poporului, din una dintre cele mai expuse părți ale Ungariei, din dieceza Gherlei.²

„Revistei catolice” ortodoxii nu i-au prea răspuns. Ei nu aveau în Ardeal nici o revistă bisericească, care să apere ortodoxia împotriva atacurilor uniților, și li-a lipsit de multe ori și tragerea de inimă și poate că și temperamentul de luptători așa de intransigenți ca părintele Lucaci, pentru începerea de hărțueli din care nimeni nu putea câștiga

ceva, ci numai pierde. I s'a răspuns însă pe larg, odată prin „Biserica ortodoxă română” din București.³

Ceea ce trebuie să se mai amintească aici e că Revista catolică a fost până azi singura revistă cu tendinți proselitistice în biserică unită din Ardeal și ea n'a avut în biserică gr. or. nici o tovarășă.

Foaia diecezană.

Organizarea și întărirea episcopiei Caransebeșului în Banatul timișan a dus cu sine și nevoia unui organ de publicitate, al acestei dieceze în fruntea căreia stetea una din cele mai senine figuri ale bisericii ortodoxe din Ungaria: Ioan Popazu. „Începând cu anul 1886 și apare deci Foaia diecezană în Caransebeș, având menirea a fi organul oficial al eparhiei și a da și o „pâne de toate zilele” preoțimei sale. Trecutul de douăzeci și atâția de ani al acestel foi, care a trecut supt redacția multora în acest răstimp, nu e din cel mai glorios. Ea s'a ridicat prea arareori la o importanță care să fi trecut granițele acelei eparhii, pe care o servia; aproape tot ce scria și publica era de un interes exclusiv local. Puținele studii istorice publicate de d. G. Bogdan-Duică, precum și unele cercetări și articole ale altor câțiva scriitori ies ce e drept de supt această caracterizare, nu e însă mai puțin adevărat, că ele au salvat pentru prea puțin timp caracterul general al revistei.

Ce e mai de seamă în revistă, aceea e reproduc din „Convorbiri literare”, din „Biserica ortodoxă”, din „Candela” etc.

Puțintica istorie despre întemeierea episcopiei de Caransebeș sau despre trecutul Românilor din Banat merită

¹ Răspunsul a apărut și în broșură separată supt titlul: Răspuns Revistei catolice, București, 1890.

¹ Păr. Lucaci vorbea ca de un fapt implinit despre „Unirea tuturor Românilor”.

² Vezi N. Iorga: Neamul românesc în Ardeal și Țara ungurească v. II. pg. 548—552.

doar cinstea de a fi amintite. Promisiunea profesorului din Petersburg, Polichronie Sircu de a contribui cu „comunicații eclesiastice” ar fi putut poate aduce ceva interesant, dacă ea s'ar fi intrupat și în faptă. Dacă totuș foaia aceasta are o parte originală, aceasta este cea care tratează despre Nazareni. Secta nazarenilor, care a câștigat credincioși și în sinul poporului român din Banat constituind un pericol pentru biserică ortodoxă națională și, amenințând ea mai cu seamă dieceza Caransebeșului, era natural ca „Foaia diecezană” să ia asupra-și sarcina combaterii nazarenismului. Deci ea a combătut ani de-a rândul această sectă, pe care totuș n'a putut-o stărpi. Până în timpul din urmă cetitorul putea întâlni aproape număr de număr părți din o scriere rusească despre nazareni, pe care Foaia diecezană o traducea. Se pare însă că chiar și această luptă se poartă cu niște arme prea slabe, prea adormite, căci nazarenismul nu numai că nu dă îndărăt, ci dimpotrivă el face progrese. În anul 1905 guvernul maghiar a recunoscut chiar ca religiunea receptă această religie baptistă, această recunoaștere însă a condiționat-o de limba maghiară, pe care trebuie să o întrebunțe în toate acțiunile ei. În chipul acesta statul maghiar voește să prefacă societățile religioase ale acestor nefericiți în pepiniere de maghiarizare, ceea ce li va succede cam greu. Foaia diecezană ar putea lucra mai mult și în privința aceasta, năzuind din toate puterile a scăpa sufletele românești din ghiarele unei îndoite rătăcirii ca aceasta. Și și de altcum Foaia diecezană va avea să lucreze mult pentru a-și putea câștiga un loc de cinstie între organele bisericești de astăzi.

(Va urma).

NOUTĂȚI.

interesul unei clase privilegiate de bogătanii nesățioși. În chestia băncii autonome României încă nu a luat poziție. — și dacă ținem seamă că banii și acum sunt prea scumpi, desfacerea de către banca comună și ridicarea băncii autonome ungare după părerea mea involvă o mare primejdie pentru creditul țării. Și apoi noi am mai făcut niște experiențe triste cu banonotele lui Kossuth bătrânul, și nu credem că așa ușor ne vom putea hotărî la vre-o schimbare în direcția aceasta, mai ales, că și voința Monarhului este, ca pe cum Domnitorul este unul, armata una — și banii să fie tot una — pentru ușurarea și ieftinirea creditului și a câștigării banilor mai ieftini.

Cu introducerea băncii autonome etalonul s'ar ridica de la 5 la 8 și poate și 10 procente — pământul ar scădea din preț și s'ar produce o confuziune economic-financiară, care ar zdruncina țeara pe zeci de ani, și de aceea nici cererile serioase financiare maghiare nu o țin realizabilă încă multă vreme.

Trebuie să premerge consolidarea țării în cele economice — înființarea de fabrici și ateliere industriale, ridicarea economiei de câmp și de vite din starea primitivă în care se găsește acum — și atunci — numai atunci va putea fi vorbă de banca autonomă. Până atunci se va scurge multă apă pe Murăș, deoarece prea mult s'a păcănit contra desvoltării acestei țări și la vindecarea ranelor învechite trebuie zeci de ani.

Dacă statul ar fi dat vite de prăsilă gratuite, dacă ar fi sporit pășunile, dacă ar fi dat altoi de pomi și viță de vie gratuită, în loc să dea milioane pentru teatrele maghiare din orașele de căpetenie, azi țărani nu ar fi siliți să ia bățul pribegiei, ci ar sta acasă și ar fi mulțumiți cu soarta lor. Măne poimăne n'are cine să seamene și are pământul, n'are cine să poarte pușca ca să apere patria.

Azi pleacă cei mai de seamă bărbați în floarea vieții, — pentru că i-a copleșit mizeria, i-a îngâmădit datorile și n'au nici o nădejde de un trai mai cinstit, oricât ar fi de dornici după muncă.

Și orbi trebuie să fie cei ce nu văd, că aceste stări duc țeara la perire, orbi cari nu văd, că valurile nemulțămirei cresc ca undele unei mări răscolite de vijelii.

Și noi Români, noi conducătorii frești ai poporului, avem grea sarcină de a vă mulcomi, — de a vă spune să fiți cu nădejdi mai bune pentru viitor, căci chiar și între maghiari sunt încă destui bărbați, cari văd povârnișul pe care a apucat țeara din cauza stăpânirilor de pân' aci și cari vreau să se îndrepte lucrurile spre bine, mai ales, că toți știu, că talpa țării sunt țărani, cari o apără, cari luoră pământul, și cari merită o soartă mai bună ca aceea de care au fost părtași până acum.

Adevărata durere pentru binele poporului a scris-o pe steagul său partidul nostru național român, al cărui ostaș credincios sunt și eu, — și de aceea când viu în mijlocul vostru fraților, viu ca la frații mei, ca la prietenii mei, ca la aceia, cu cari suntem legați prin legătura sfântă de limbă, de sânge, de neam și de lege — și vă rog să-mi dați tot sprijinul, ca să ajung în sfatul țării, unde numai pentru binele și înaintarea voastră și a noastră a tuturor voi lucra, — cunoscând durerea și năcăzurile voastre.

Și dacă Dumnezeu va voi, ca să ajungem ziua cea mare a biruinței, — mândria, cinstea a voastră va fi a acelora, cari ați stat în jurul steagului nostru și recunoștința unui neam întreg vă va împodobi fruntea cu cununa cea mai frumoasă, recunoștința și stima neamului întreg.

Nu ambiția deșartă, nu mărirea trecătoare mă îndeamnă la pasul ce îl fac — ci dorul de a lucra pentru poporul nostru și patria noastră — și de a le sluji interesele după cea mai curată știință și cunoștință.

La revedere deci, fraților, la locul de onoare. Nădăjduesc, că nu se va găsi unul, care să nu vrea să iee parte din cinstea ce ne așteaptă și nici unul nu va vrea să poarte pe fruntea sa pecetea rușinii, pecetea lășității și pecetea huli meritare.

Cuvintele acestea le adresez mai ales fraților mei consilijitori la acelaș altar al Domnului — ca Dumnezeu să-i lumineze, și pe cei înfricați să-i întărească, să nu cadă în păcatul în care a căzut Iuda, când a vândut pre învățătorul său.

Noul primar al Vienei. În ședința de Vineri consiliul comunal al Vienei a ales primar în locul mult regretatului Dr. Carol Lueger pe Dr. Neumayer, până aci viceprimar prim al Vienei. Din 146 voturi, alesul a primit 129, iar celelalte au fost date altora.

Ambasadorul Szögyény-Marich, reprezentant din Berlin al monarhiei noastre, a fost ridicat la rangul de conte, drept răsplătă pentru serviciile aduse monarhiei.

Muzica regimentului de infanterie nr. 4 va călători la Buenos Aires, ca să fie de față la deschiderea secțiunii austriece a expoziției din capitala aceasta. Este primul caz, când o muzică militară a unui regiment austro-ungar întreprinde o călătorie într'un continent atât de depărtat.

Rectificare. Privitor la știrea despre fundația lui Ioan Roșu din Teiuș, dl Gavril Precup, profesor și president al societății meseriașilor din Blaj, publică o rectificare, în care scrie că Ioan Roșu a lăsat ca din averea sa de 50 de mii să se crezieze o fundație de 20 de mii de coroane pentru măestrii români gr. cat. din Teiuș, iar din restul averii să se ajute și alți măestri români de ori și unde.

Congres studentesc. Studenții școlilor superioare ale slavilor de sud vor ține în Belgradul sârbesc un congres, la care vor participa studenți sârbi, bulgari, croați, dalmatini, bosniaci, herțegovineni, montenegri și cariolesii. Congresul se va întruni în Iunie.

Excursiune școlară. Douăzeci de elevi, sub conducerea profesorilor Ioan Pricu și Dr. St. Stinghe, de la școala noastră comercială din Brașov, au plecat Sâmbătă înainte de Florii în excursiune de studii. Excursiunea va dura 16 zile. Elevii vor vizita următoarele orașe: Budapesta, Viena, Praga, Dresda, Lipsca (eventual Colonia), Hamburg, Berlin, Breslau, Olerberg, Arad. Au contribuit cu ajutoare pentru această excursiune mai mulți particulari și câteva institute financiare române din patrie.

Fundațiunea unei miliardare. Dna H. Russel, văduva unui miliardar vestit pentru sgarănia lui, a făcut o fundațiune de 5 milioane dolari, cu scop de a se întemeia un *azil de femei*, unde vor găsi adăpost femeile părăsite de bărbații lor și ajunse în mizerie.

Dela comitat. Comitetul central electoral al comitatului Sibiu ține Vineri în 29 Aprilie n. o. la orele 9 și jumătate ședință în sala mică a casei comitatense, în scopul de a lua măsurile necesare cu privire la rectificarea listelor electorale pe anul 1911.

Caz de moarte. Scriitorul *Marc Twain* a răposat în 21 April. Umoristul american, care a scris sub numele acesta, se numea *Samuil Langhorne Clemens*. Născut în 1835 la Florida, într'unul din statele unite ale Americii de nord, a dus o viață destul de sbuciumată. A fost culegător tipograf în mai multe orașe, apoi lucrător în băile de aur și argint. Darn'a avut noroc. Atunci s'a făcut redactor, și în curând schițele sale umoristice, publicate sub pseudonimul *Marc Twain*, erau cunoscute în toată America. A făcut mai multe călătorii în Europa, și le-a descris cu un duh comic iresistibil. În lucrările sale, traduse în toate limbile, s'a dovedit un mare maestru al umorului nevinovat.

Mulțămită. Onorata Direcțiune a Institutului de credit și economii „Albina”, din suma ce i s'a pus la dispozițiune de adunarea generală din cvota de binefacere spre distribuire în scopuri umanitare, a binevoit a vota un ajutor de cor. 200 pentru „fondul de 20 bani pentru cumpărarea unei case cu hală de vânzare pe sama meseriașilor noștri”. Pentru acest generos și repetit sprijin oferit clasei noastre de mijloc, comitetul reuniunii sodalilor români din Sibiu exprimă on. Direcțiuni recunoștință și adăncă simțită mulțămită.

O premieră în Sibiu. Dela comitetul filial al „Societății pentru fond de teatru” aflăm, că în 8 Mai (Dumineca Touii) va fi premiera piesei în 3 acte: „După șase ani” a dlui *Iuliu Enescu*. Subiectul, o dramă familiară, este luat din viața intelectualilor dela noi. La această premieră s'au angajat să colaboreze și trei artiști ai Teatrului Național din București: *Petre I. Sturdza*, *Alice Sturdza* și *C. Mărculescu*. În dl *Petre Sturdza*, publicul va avea ocaziune să admire pe unul din reprezentanții școlii moderne italiene. Creațiunile sale din „*Falimutul*”, „*Un dușman al poporului*”, „*Don Pietro Caruso*” ș. a. au fost foarte aplaudate de cunosătorii artei dramatice. A doua zi (9 Mai) va fi reprezentația piesei: „*Ginerile lui Poirier*”, de E. Augier și *Iules Sandeau*. O comedie în care să bi-oineso moravurile aristocrației leneșe și mândre, cu o morală sănătoasă și interesantă. Piesa face parte din repertoriul tuturor teatrelor. Amănunte asupra acestor reprezentații teatrale vom da într'un număr viitor.

Prima școală de aviatori. Orașelul Francez *Mourmelon le grand*, de lângă câmpiile Chalons, este de câțiva timp un centru plin de șgomot și viață. În fiecare zi sosesco, la gara neînsemnată a acestei localități, mulțime de oaspeți sosiți din toate părțile lumii, ca să vadă cea dintâi școală aviatică din Mourmelon. O colonie numărând de aviatori s'a întemeiat: *Henry Farman*, frații *Voisin* ș. a. își pregătesc aparatele de sburat în fabricile lor de acolo. În timpul mai nou și *Blériot* și-a deschis o școală în Mourmelon. Cea mai mare și cea mai cercetată este școala lui *Farman*; taxa de instrucție este 2400 coroane, iar un biplan costă cam 26 mii de cor. Viața pe șesul Chalons e foarte interesantă. Deodată se înalță în aer câte opt și zece mașine de sburat, se naște o larmă asurzitoare, și ținutul întreg răsună de șgomotul acestor paseri uriașe. Elevii însoriși studiază în primele două săptămâni toată mașinaria aparatelor și modul cum se construiesc; după aceasta pot încerca primul sbor, firește nu singuri, ci însoțiți de instructori speciali. Astfel se deprind, cum să mănuească aparatul în sbor. Pe urmă, dacă au învățat și treaba aceasta, și dacă au curajul necesar, sboară cu mașina singuri. După naționalitate, elevii sunt francezi, ruși, englezi, germani, și italieni; *Farman*, ca să se poată înțelege cu toți, a învățat limba esperanto, îndemnându-și școlarii s'o învețe și ei la rândul lor. Serile se întrustesc cu toții; dar la mese nu stau mult, căci dimineața la 7 fiecare elev are să fie în câmp, și să-și urmeze tot mai departe munca începută într'u cucerirea văzduhului.

Una-alta. Intre telegramele ziarului... găsim următoarele: „Azi dimineață la fabrica de chibrituri himice din Săghedin, aparținând contelui *Palfy*, douăsprăzece fete și un om au fost omorâți; 17 fete și un om au fost grav răniți, și mai sunt 31 de persoane rănite mai ușor”. — Confratele nu arată, dacă oare aceste treizeci și una de persoane, rănite mai ușor, sunt tot fete, ori poate sunt oameni?

Cu prilegiul sărbătorii pomilor din Mag s'au făcut la „fondul Victor și Eugenia Tordășianu pentru înzestrarea fetelor sărace” al „Reuniunii meseriașilor sibiieni” următoarele daruri: *Gligor Dancu*, mare propr. (Săcel) 2 cor., doamna *Aurelia Popp* n. *Florian*, soție de notar (Săcel), *Aur. Cosciuc*, prof. sem., *Ioan Predovici*, paroh (Amnaș), *Ioan Dancu*, inv. (Amnaș), soția sa *Maria* și copiii lor *Aurel* și *Virgil*, *Aron Flucos*, paroh (Săcel) și soția sa *Maria* n. *Cloaje*, *Iacob Manoilă*, notar (Topârcea), *Nic. Bembea*, inv. (Sibiel) și soția sa *Raveca* n. *Pau*, *Ioan Câmpian*, v. not. (Săcel), *I. Stirban*, inv. (Topârcea), *Ioan Sasu*, v. primar și fiul său *Atanasiu*, *Nicolae A. Oana*, polițai, *Stef. Sasu-Dițu*, primar (Mag), *Valer Popp*, notar, *Ioan Patachi*, inv. și soția sa (Săcel), *Const. Schiau*, inv., *Vasile Suciu*, paroh (Topârcea), câte 1 cor., *Alexandru Vlad*, paroh, doamna *Paulina Ionescu* n. *Pipoș* (Galați—Rom.), doamna *Eufemia Vlad* n. *Pipoș*, preoteasă, câte 40 bani, *I. Chirca*, v. prez., *Dr. P. Șpan*, prof., *N. Iosif*, inv., dsoara *Luceștia Iosif*, elevă la școala Asociației, *Aron Pușcariu*, elev al școlii ec. consist. (Sibiu), *Ioan Aleman*, inv. pens. (Mag), câte 20 bani și *Vic. Tordășianu*, secretar 10 bani. În total 20 cor. 50 bani.

Șezătorile bunilor templieri. Duminecă, în 17 Aprilie n. Loja „*Andrei Șaguna* nr. 1” și a ținut a doua șezătoare publică în localul Reuniunii sod. români. Din programul destul de bogat am remarcat mai multe articole cetite din revista bucureșteană „*Antialcoolul*”, din care reiese istoricul mișcării antialcoolice la noi și în străinătate. Vre-o câteva poezii recitate cu multă înflăcărare din partea unor membri ai lojei, înocă au contribuit la succesul șezătorii. Ca încheiere dl *Popovici* a ținut o conferență foarte instructivă. Lojile germane din loc au fost reprezentate la această șezătoare printr'un număr însemnat de membri. Durere însă că inteligența noastră a rămas așa de rece față de o chestie atât de importantă în viața unui popor și mai ales în viața poporului nostru. Sperăm însă, că ne va înțelege cu timpul, și atunci mână în mână să căutăm a îndepărta alcoolul, acest mosafir nepoftit care cu ghiarele lui ademenitoare a cuprins aproape întreaga viață dela țară. (De orase nici nu mai vorbesc). Dar să sperăm, că lucrurile se vor îndrepta în folosul acestei importante chestii. *B. T. R.*

O invenție. Mecanicul *V. Darvas* din Devceșer a construit un condeiu, ce are multe avantagii. Cu condeiu acesta se poate scrie cu orice fel de cerneală. Umplut odată cu cerneală se poate scrie cu el timp îndelungat, fără ca cerneala să se usuce. Penița e de aur (14 carate) și cu vârful de diamant. Prețul acestui condeiu e 7—9 coroane. Cel cu 9 coroane se umple în mod automat. Inventatorul garantează pentru aparat și face eventual reparaturi în mod gratuit. Condeiu se poate cumpăra din librăria lui *Carol Graef*, Piațamare în Sibiu.

Concert în Sebeș. Pedagogii din Sibiu vor da un concert în ziua a treia de Paști seara în Sebeșul-săseș, în sala la hotelul „*Leul de aur*”. Este rugat on. public și mai ou seamă preoțimea și învățătorimea din împrejurime, să binevoiască a participa la acest concert pentru a sprijini pe fiitorii lucrători în agrul Domnului. *George Albu*, învățător.

E interesant anunțul de noroc al lui S. Heckischer senr. Hamburg, din numărul acesta al foi noastre. Această casă și-a câștigat un renume bun prin solvirea promptă și discretă a sumelor câștigate, atât aici cât și în împrejurime, înocă pe oricine îl facem atent asupra anunțului de pe pagina a patra a acestui ziar.

Cărți și reviste.

Conferența națională, ținută la Sibiu în 5 Aprilie 1910, însemnări întocmite de *George Stoica*, redactorul „*Foii Poporului*”, Sibiu, tip. Poporului, 1910. O broșură de 71 pp. Prețul 40 de bani.

Cheia pentru calcularea intereselelor, cu instrucțiune pentru folosirea ei Sibiu 1910. Editura „*Revistei Economice*”. Prețul 50 fil. „*Cheia*” de sus este o tabelă de cifre, cu ajutorul căreia prin o simplă înmulțire (X) se pot afla cu cea mai mare ușurință și siguranță interesele după orice sumă pe anumite zile. Se poate folosi la calcularea intereselor. la cambii, depuneri etc. Se poate comanda la administrația „*Revistei Economice*” în Sibiu—Nagyzeben. Prețul să trimită mai bine în mărci poștale.

Chateaubriand în românește a apărut în „*Biblioteca pentru toți*” numărul 549. Trei din cele mai cunoscute scrieri ale lui Chateaubriand, anume „*Réné*”, „*Atala*” și „*Ultimul Abenceraj*” au apărut acum de curând în „*Biblioteca pentru toți*”. Primele două sunt traduse de dnul *Dașcovici*, cea de a treia de dl *Alexandrescu Dorna*. Sunt toate trei capo-d'opere neperitoare, cari de mult au trecut granițele țării lor pentru a deveni patrimoniul întregii lumi civilizate. Se află de vânzare la toate librăriile. Prețul 30 bani.

Poșta redacției.

Mai multora. Lucrările: *Omagiu*.. *Clasificarea parohiilor*.. *Urmările emigrării*.. *Voște și vei putea*.. se publică în numărul viitor.

Grand-Hotel „Savoy”, Budapesta

— VIII. József-körut 16. In nemijlocită apropiere de „Nemzeti színház”. —

Cel mai frumos și mai modern hotel din capitală. 120 de odăi și saloane. Încălzire centrală cu aburi, lumină electrică. Ascensor. Apă rece și caldă în toate odăile. Odăi dela 3 coroane în sus. **Sufragerie** de primul rang.

Licitațiune minuendă!

Comuna bisericească gr. or. din Ticsul-român (comit. Târnava mare protopresbiteratul Cohalm) dă în întreprindere prin licitațiune publică ce se va ține la 15 Maiu st. n. a. c. 11 ore a. m. la oficiul parohial, zidirea școalei gr. or. (cu o singură sală de învățământ).

Prețul strigării e 9518 cor. 02 fl. Licitanții au a depune 10% vadiu în bani gata sau hârtii de valoare.

Planul, preliminarul și condițiile de zidire se pot vedea la oficiul parohial ori când.

Ticsul-român, 20 Aprilie 1910.

G. Maican **Ioan Dumitrescu**
notar. paroh gr-or. și președinte.
[155] 1-1

Nr. 29/1910 par. (151) 2-3

Licitațiune minuendă.

Comuna bisericească gr. or. Daia săsască (Szászdálya) protopresbiteratul Sighișoarei, comitatul Nagyküküllő pe baza planului și a preliminarului de spese aprobat de Prea Veneratul Consistor arhiepiscopesc cu datul 6 Martie a. c. Nr. 2444 Epitr. publică licitațiune minuendă pentru prefacerea acoperișului turnului bisericeii gr. or. de aici, ce să va ține în școala noastră de aici la 25 Aprilie (8 Maiu st. n.) 1910 la 1 oră p. m.

Prețul de strigare e 2087 cor.

Licitanții au să depună vadiu de 10% dela prețul de strigare în bani gata sau hârtii de valoare acceptabile.

Planul și preliminarul de spese precum și condițiile statorite de comitetul parohial să pot vedea până la ziua licitațiunii în cancelaria oficiului parohial; iar comitetul parohial își rezervă dreptul a angaja la lucru pe întreprinzătorul, în care va avea mai multă încredere.

Daia săsască, u. p. Apold, per Segsvár, la 28 Martie st. v. 1910.

Ioan Hertioagă **Nicolae Mânzariu**
paroh. epitrop.
Vidi: **Dimitrie Moldovan**
 protopop.

Nr. 260/1910 [140] 3-3

Concurs.

Pentru ocuparea posturilor din comunele mai jos însemnate să scrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român” și anume:

1. Postul de paroh din parohia de cl. III Potingani și pentru

2. Postul de capelan cu drept de succesiune din parohia de cl. II, Șesuri la care după ce la concursul de mai înainte nu sau înscut compotenti să admit și candidați cu calificațiune pentru cl. III.

Emolumentele împreună cu postul de paroh sunt cele cuprinsă în coala B. pentru întregirea dotațiunii dela stat, iar pentru postul de capelan sunt jumătate din toate venitele cuprinsă în coala B. așadar și din întregirea dela stat.

Petenții au a și așterne rugările înscrute conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu protopresbiteral și cu prealabila încunoștințare a acestuia să se prezinte în vre-o Duminecă ori sărbătoare la biserică pentru a cânta și cuvânta respective celebra.

Brad, la 25 Martie 1910.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Zărandului în conțelegere cu comitetele parohiale.

Vasilii Dămian
protopresbiter.

O calfă de librar,

care să se priceapă bine la toate afacerile de librărie și să cunoască și limba germană și maghiară află aplicare în Librăria arhiepiscopescă Sibiu—Nagyszeben. Oferte cu pretenșiune de salar sunt a se adresa sus numitei librării.

Medic român în Karlsbad.

Dr. Enea Nicola

dela facultatea din Viena

dă consultațiuni în Karlsbad, „Feigenbaum”, vis-à-vis de Mühlbrunn.

(387) 18—

Căștigul cel mai mare ev. 600,000 M. **Anunț de noroc!** Căștigurile le garantează statul.

Invitare la participarea Șanselor de câștig

garantate de statul Hamburg marelui loterii de bani în care

9 mil. 841,476 Mărci cu siguranță trebuie câștigate!

Căștigul cel mai mare într'un caz foarte norocos:

Mărci 600,000

anume:	Cășt. principale a
Mărci 560,000	Mărci 300,000
" 550,000	" 200,000
" 540,000	" 100,000
" 530,000	" 60,000
" 520,000	" 50,000
" 515,000	" 45,000
" 510,000	" 40,000
" 305,000	" 30,000
" 303,000	" 20,000
" 302,000	" 15,000
" 302,000	" 10,000

ș. a. m. d.

In total conține loteria, care constă din 7 clase, 100,000 losuri cu 48,405 câștiguri și 8 premii, așa că aproape

jumătate din toate losurile trebuie să câștige.

Căștigurile se urcă clasă cu clasă și anume cel mai mare câștig din cl. I. e event. M. 50,000, acela al cl. a 7-a event. M. 600,000.

Prețul oficiu al losurilor cl. I. sunt:

Los întreg	Jumăt. de los	Sfert de los
M. 6 (K 7)	M. 3 (K 3-50)	M. 1-50 (K 1-75)

Planul oficiu de tragere provăzut cu emblema statului, din care se văd depunerile pentru următoarele clase, precum și lista exactă a câștigurilor, le trimite la cerere înainte gratis și franco.

Fiecare participant primește după tragere lista oficiu de tragere.

Căștigurile se solvesc prompt pe garanția statului. Totodată rog comande cel mult până în

13 Maiu.

Samuel Heckscher senr.

Cassă de bancă în Hamburg 36.

A se rupe aci.

Coupon de com. către Dl Samuel Heckscher senr Cassă de bancă, Hamburg 36.

Trimiteți-mi { un los întreg a M. 6— (K 7—)
 " „ de jum. a M. 3— (K 3-50)
 " „ sfert de los a M. 1-50 (K 1-75)

Adresa:

Suma o primiți alăturat } Ce nu corespunde a
Prin mandat postal se șterge.
Ridicați-o prin ramburs }

(185) 7—16

Nr. 255/910 of. ppses.

[152] 2—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului învățătoresc, dela școala confesională gr. or. din Caila protopresbiteratul Bistriței se esorie concurs cu termen de 20 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreună cu acest post sunt 600 cor. din repartitie de cult cuartir și lemne de foc.

Doritorii de a ocupa acest post, au a-și substerne suplicile instruate conform legilor în vigoare oficiului protopresbiteral gr. or. în Bistrița în termenul indicat.

Caila, în 5 April 1910.

Ioan Langa
presed. comit. paroh.

Vidi: **Grigorie Pletosu**
protopresbiter.

Epilepsie.

Cine suferă de epilepsie, sgâr-ciuri și alte boale de nervi, să ceară broșura despre aceasta. Se capătă gratuit și franco prin (231) 44—52

priv. Farmacia la Lebedă
Frankfurt a/M.

Nr. 258/1910 protopresb. (150) 3—3

Concurs repetit.

Pentru ocuparea postului de paroh de clasa a III a Noul săsesc cu filia Roandela în protopresbiteratul tractului Sighișoara în conformitate cu ordinul Preavenertului Consistor arhiepiscopesc dto 30 Martie a. c. Nr. 3748 Bis. să scrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreună cu acest post de paroh sunt cele fasonate în coala B. pentru întregirea venitelor preoțești dela stat.

Concursele împreună cu documentele prescise §. 17 din regulamentul pentru parohii, și eventual și cu alte documente recomandatoare sunt a se înainta subscrisului oficiu protopresbiteral în termenul deschis, iar concurenții cu prealabila încunoștințare la acest oficiu să pot prezenta până 8 zile înainte de alegere, înaintea alegătorilor în biserică spre a cânta, respective a celebra și cuvânta, făcând cunoștință cu poporul.

Sighișoara, 3/16 Aprilie 1910.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sighișoara, în conțelegere cu comitetul parohial concertent.

Dimitrie Moldovan
protopop.

Tinichigiu.

Subscrisul primește orice fel de lucrări de tinichigiu și anume:

Acoperire de turnuri și coperișe, scocuri, apaducte, instalare de odăi de baie, closete cu scurgere precum și toate lucrurile aparținătoare specialității de zidit:
— Legături de canalizare și curățire de puțuri. —

Lucrările aci înșirate se execută solid și foarte ieftin.

Domnii constructori și întreprinzători găsesc tot aici engros și endetail depozit de cel mai bun

Var de Vledenî
stâns și nestâns.

Rugându-mă respectuos de binevoitorul sprijin sunt cu toată stima: **Max Ruck**

(93) 8—10

Tinichigiu-Instalateur și liferant de var
Sibiu, Haidengasse Nr. 9.

Unde se pot procura

REVERENZI

croite cu chic și lucrate bine? Numai la

IOAN PETRAȘCU

măestru croitor, Sibiu, Str. Cisnădiei Nr. 30,

pentru că el le croește foarte bine și pe lângă că le lucră din material bun le face și cu un preț de tot moderat și la caz de urgență le poate face în timpul cel mai scurt posibil.

Să mergem dar la el, să sprijinim industria românească, căci numai astfel putem deveni tari și mari!

[94] 15—52

Telefon 172.

120
filiale

Ghete cu țug pentru bărbați K 7-00
— piele de vics —

Enorm de ieftin

Ghete cu țug pentru dame K 6-00
— tivitură de piele —

durabile, elegante și recunoscut de bună e

Marfa noastră de ghete

„TURUL”, fabrică de ghete soc. pe acții în Timișoara.

Depozit general: **SIBIU**, Strada Cisnădiei 20.

(146) 2—9

Boxcalf pentru bărbați K 13-00
— pentru excursii în munți —

Calitate probată!

Catalog gratuit și franco!

Boxcalf pentru dame K 12-00
— ghete cu șinor —

Confecțiu-
nea cea
mai solidă.